

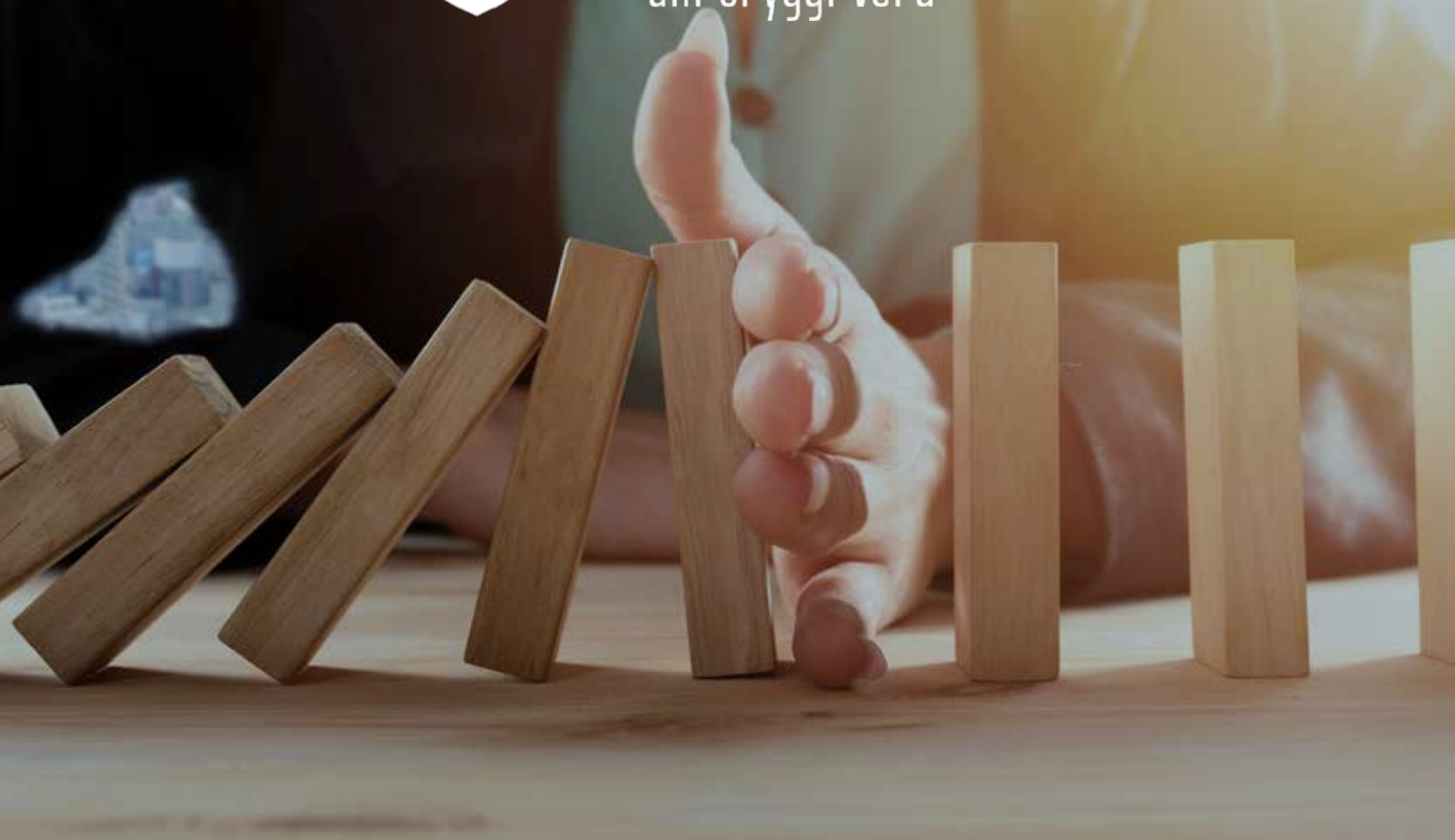

Framkvæmdastjórn
Evrópusambandsins

CASP2021

Samræmd starfsemi
um öryggi vöru

Hættuviðbúnaður
og -stjórnun

Lokaskýrsla

Efnisyfirlit

Efnisyfirlit	2
Listi yfir skammstafanir	2
Samantekt á aðalatriðum	3
Hluti 1	
1. Umfang aðgerðarinnar	4
1.1 Kynning og markmið	4
1.2 Yfirlit yfir markaðseftirlitsyfirvöld sem tóku þátt	5
2. Helstu verkefni og niðurstöður	6
2.1 Umfang aðgerðarinnar	6
2.2 Vinnuaðferð	6
2.2.1 Þróun leiðbeiningarskjals	8
2.2.2 Þróun á „Aðgerðir markaðseftirlitsyfirvalda í COVID-19“ áfangagagni	9
3. Ályktanir og ráðleggingar	10
3.1 Almennar niðurstöður	10
3.2 Lærdómur	10
3.3 Ráðleggingar	11
Hluti 2	
1. Hvað er CASP?	12
Hlutverk og ábyrgð	12
2. Vinnuáætlun hliðrænna aðgerða	13
3. Yfirlit yfir nálgun hliðstæðra aðgerða	14

Listi yfir skammstafanir

SKAMMSTÖFUN	LÝSING
AdCos	Stjórnsýslusamstarfshópar
CASP	Samræmd starfsemi um öryggi vöru
CSN	Neytendaöryggisnet
DG JUST	Stjórnarsvið réttinda- og neytendamála hjá framkvæmdastjórn Evrópusambandsins
EC	Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins
EES	Evrópska efnahagssvæðið
EISMEA	Evrópska nýsköpunarráðið og framkvæmdaskrifstofa lítilla og meðalstórra fyrirtækja
ESB	Evrópusambandið
KoM	Gangsetningarfundur
MSA	Markaðseftirlitsyfirvald
PPE	Persónuhlífar
Safety Gate	Tilkynningarkerfi fyrir hættulegar vörur sem ekki eru matvæli

Samantekt á aðalatriðum

Markmið

Samræmd starfsemi um öryggi vöru (CASP) gerir öllum markaðseftirlitsyfirvöldum (MSA) ríkja Evrópusambandsins (ESB) / Evrópska efnahagssvæðisins (EES) kleift að vinna saman að því að efla öryggi vara sem settar eru á innri markaði Evrópu.

CASP 2021 hliðstæðar aðgerðir fyrir hættuviðbúnað og -stjórnun einbeitti sér að því að bera kennsl á helstu þætti sem markaðseftirlitsyfirvöld ættu að íhuga til að halda innri markaði ESB öruggum í undantekningar- og hættuaðstæðum eins og þeim sem fylgdu COVID-19 heimsfaraldrinum.

Nánar tiltekið hafði aðgerðin eftirfarandi markmið:

- að skiptast á skoðunum og reynslu um hvernig eigi að takast á við áskoranir sem koma upp í kreppuáðstæðum;
- að deila nálgunum og bestu starfsvenjum sem markaðseftirlitsyfirvöld samþykktu á meðan COVID-19 heimsfaraldurinn stóð yfir;
- þróa sameiginlega stefnu um hvernig eigi að undirbúa sig fyrir og hvernig megi stjórna komandi kreppuástandi.

Niðurstöður

Markaðseftirlitsyfirvöld sem tóku þátt, dómsmálaráðuneytið og neytendur (DG JUST), verkefnishópurinn og tæknisérfræðingurinn fyrir þessa aðgerð unnu saman leiðbeiningarskjal sem inniheldur lista yfir viðeigandi þætti til að undirbúa sig fyrir kreppu til að halda innri mörkuðum ESB öruggum við sérstakar aðstæður. Jafnframt var útbúið yfirlit yfir þær aðgerðir sem markaðseftirlitsyfirvöld stóðu fyrir í COVID-19 kreppunni byggt á reynslu og lærdómi sem þátttakandi markaðseftirlitsyfirvöld hafa deilt.

Leiðbeiningarskjal

Leiðbeiningarskjalið inniheldur nálgun við hættuviðbúnað og -stjórnun með áherslu á fjóra megin áfanga: viðbúnað, fyrir kreppu, viðbrögð við kreppu og eftir kreppu. Helstu þættir sem markaðseftirlitsyfirvöld ættu að huga að í hverjum áfanga, ásamt lista yfir ráðleggingar, byggðar á niðurstöðum, voru afmörkuð í skjalinu. Þrjár tilviksrannsóknir voru notaðar til að meta hversu fullnægjandi nálgun við hættuviðbúnað og -stjórnun var og sannprófa nálgunina.

Aðgerðir markaðseftirlitsyfirvalda í COVID-19.

Tekin voru einstaklingsviðtöl við markaðseftirlitsyfirvöld til að safna viðbrögðum um aðgerðir sem þau tóku sér fyrir hendur og þær áskoranir sem þau stóðu frammi fyrir í COVID-19 heimsfaraldrinum. Reynslan sem markaðseftirlitsyfirvöld deildu og lærdómurinn sem þau drógu var tekið saman í áfanga-gagögnum „Aðgerðir markaðseftirlitsyfirvalda í COVID-19“.

Ályktanir og ráðleggingar

Hugtakið kreppa er mjög huglægt þar sem það sem gæti táknað kreppu fyrir eina stofnun gæti ekki birst sem slíkt fyrir aðra. Því er mikilvægt að hver stofnun móti sér stefnu sem hæfir uppbyggingu hennar, hlutverki og framtíðarsýn best. Samt sem áður er samnefnari allra stofnana, þar á meðal markaðseftirlitsyfirvöld, **þörfin á að þróa kreppuáætlun** (þar á meðal áætlun um þátttöku hagsmunaaðila og samskiptaáætlun) og **samfelldniáætlun** til að vera undirbúin fyrir hugsanlega kreppu svo þeir geti stjórnað henni skilvirkt ef það gerist.

Út frá umræðum á fundum vegna aðgerðarinnar voru mótaðar nokkrar tillögur.

Fyrir markaðseftirlitsyfirvöld

- Auðvelda snemmtæka uppgötvun atvika.
- Tryggja auðveld samskipti og samvinnu við önnur markaðseftirlitsyfirvöld, framkvæmdastjórn Evrópusambandsins (EC) og aðra hagsmunaaðila. Skiptast ætti á niðurstöðum og þekkingu ekki aðeins á milli markaðseftirlitsyfirvalda, heldur einnig við vísindamenn og rannsakendur, til að leggja fram vísindaleg gögn þegar framkvæma þarf áhættumat eða grípa til ráðstafana.
- Dragið af hvers kyns lærdómi sem lærst hefur og óskið eftir viðbrögðum frá hagsmunaaðilum, öðrum markaðseftirlitsyfirvöldum og framkvæmdastjórn Evrópubandalagsins í lok kreppu.

Fyrir evrópsk yfirvöld

- Aðstoða markaðseftirlitsyfirvöld við túlkun og innleiðingu viðeigandi laga.

Fyrir neytendur og rekstraraðila

- Tilkynnið hvers kyns mál eða atvik til viðkomandi markaðseftirlitsyfirvalda til að hjálpa þeim að bera kennsl á hugsanlegar ógnir.

1. Umfang aðgerðarinnar

1.1 Kynning og markmið

Með hliðsjón af áskorunum sem markaðseftirlitsyfirvöld stóðu frammi fyrir á meðan COVID-19 heimsfaraldurinn stóð yfir, var viðbúnaður við kreppu og tímabær viðbrögð við óvenjulegum aðstæðum og kreppuáðstæðum talin lykilatriði til að halda innri mörkuðum ESB öruggum. Að hafa kreppuáætlun (þar á meðal samskiptastefnu, og áætlun um samfelldni í rekstri) til staðar var tilgreind sem nauðsynlegur þáttur til að búa sig betur undir og takast á við kreppu. Hins vegar verða þær að vera sérsniðnar að hverri stofnun. Þess vegna var markmið aðgerða að þróa nálgun sem táknar beinagrind yfir það sem þarf að útfæra frekar af hverjum markaðseftirlitsyfirvöldum út frá tilteknum þörfum þeirra og gildum.

Markmið aðgerðarinnar var:

- að skiptast á skoðunum og reynslu um hvernig eigi að takast á við áskoranir sem koma upp í kreppuáðstæðum;
- að deila nálgunum og bestu starfsvenjum sem markaðseftirlitsyfirvöld samþykktu á meðan COVID-19 heimsfaraldurinn stóð yfir;
- þróa sameiginlega stefnu um hvernig eigi að undirbúa sig fyrir og hvernig megi stjórna komandi kreppuástandi.

Tekið var tillit til bæði viðbúnaðar- og stjórnunarþátta við þróun starfseminnar.

1. **Kreppuviðbúnaður.** Hér er átt við þá framkvæmd að búa sig undir atvik sem geta hindrað samfelldni í rekstri og leitt til kreppu til að lágmarka tilheyrandi tjón og röskun og koma stofnun aftur í venjulega starfsemi sína eins fljótt og auðið er. Það felur í sér að sjá fyrir ógnir, móta stefnu og áætlun, klára áhættumat, bera kennsl á hagsmunaaðila, skilgreina samskiptaáætlun og að lokum staðfesta kreppuáætlunina og þjálfun fyrir framkvæmd hennar.
2. **Hættustjórnun.** Greina ætti kreppu tímanlega, framkvæma áætlunina um að takmarka alvarleika hennar og lengd og draga ætti lærdóm af reynslunni til að koma í veg fyrir að hún endurtaki sig, ef mögulegt er. Ein helsta áskorunin í kreppustjórnunarferlinu er að breyta kreppunni í tækifæri.

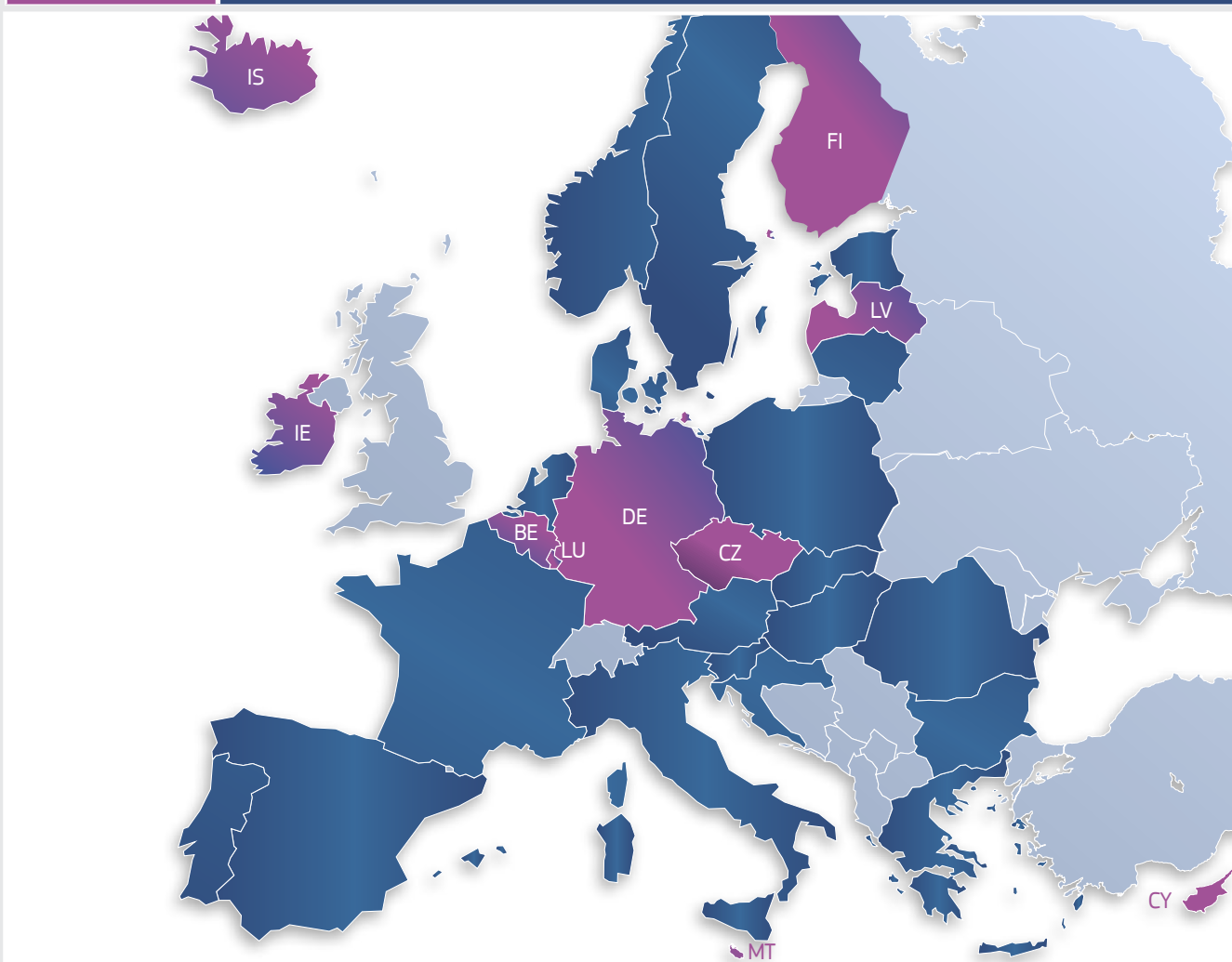

1.2 Yfirlit yfir markaðseftirlitsyfirvöld sem tóku þátt

Alls tóku 12 markaðseftirlitsyfirvöld frá níu ESB löndum og 1 EES landi þátt í hættuviðbúnaði og -stjórnun, eins og sýnt er á meðfylgjandi mynd.

Tafla 1 - Markaðseftirlitsyfirvöld sem tóku þátt

LAND	MSA
Belgía	Ríkisskrifstofa efnahagsmála – Stjórnarsvið gæða og öryggis Alríkisþjónusta Fjármál - Tollyfirvöld
Finnland	Finnska öryggis- og efnastofnunin
Írland	Samkeppnis- og neytendaverndarráð
Ísland	Húsnæðis- og mannvirkjastofnun
Kýpur	Vinnueftirlitið
Lettland	Neytendaverndarmiðstöð
Lúxemborg	Markaðseftirlitsstofnun
Malta	Samkeppnis- og neytendamálastofnun Möltu
Tékkland	Iðnaðar- og viðskiptaráðuneytið
Þýskaland	Umhverfis-, loftslags- og orkumálaráðuneytið Ríkisstjórn Mið-Franklands - Viðskiptaefftirlitsskrifstofa

2. Helstu verkefni og niðurstöður

2.1 Umfang aðgerðarinnar

Kreppa er ástand sem hindrar samfelldni fyrirtækja. Kreppur geta verið mjög margvíslegar í eðli sínu og því var mikilvægt á frumstigi verkefnisins að greina mismunandi tegundir kreppu sem markaðseftirlitsyfirvöld geta lent í. Kreppa getur haft mismunandi hliðar frá sjónarhóli markaðseftirlitsyfirvalda.

- **Almennt.** Almennur þáttur kreppu mun líklega hafa áhrif á margar tegundir stofnana eða fyrirtækja á svipaðan hátt. Til dæmis myndi netárás hafa svipuð áhrif á markaðseftirlitsyfirvöld og einkafyrirtæki, jafnvel þó að viðbragðsstefnan gæti verið mismunandi, t.d. háð stærð stofnunarinnar. Að draga úr almennum þáttum kreppu hefur áhrif á margar tegundir stofnana eða stofnana á svipaðan hátt.

- **Sértæk starfsemi markaðseftirlitsyfirvalda:** Kreppa getur tengst eða haft áhrif á eina (eða fleiri) af daglegri starfsemi á vegum markaðseftirlitsyfirvalda. Til dæmis gæti markaðseftirlitsyfirvald staðið frammi fyrir kreppu ef nokkrar rannsóknarstofur eru ekki tiltækar til að prófa vörur sem neytendur hafa tilkynnt um á ákveðnum tímaramma.
- **Sérstaklega vörutengt:** Kreppa getur tengst tiltekinni vöru (flokki), til dæmis ef vara verður skyndilega nauðsynleg og eftirspurnin eykst með veldishraða.

Markaðseftirlitsyfirvöld sem tóku þátt ákváðu að fjalla ekki um almenna þætti kreppu í þessari starfsemi, heldur að einblína sérstaklega á þá þætti sem gætu haft áhrif á daglega starfsemi markaðseftirlitsyfirvalda eða sem tengjast tilteknum vörum.

2.2 Vinnuaðferð

Til þess að nýta lærdóminn af fyrri kreppum og veita markaðseftirlitsyfirvöldum frekari leiðbeiningar um hvernig eigi að undirbúa sig fyrir og bregðast við kreppu, voru þróuð tvenns konar áfangagögn:

- leiðbeiningarskjal fyrir markaðseftirlitsyfirvöld sem lýsir helstu þáttum sem þarf að huga að til að halda innri mörkuðum ESB öruggum í undantekningar- og kreppuáðstæðum;
- yfirlit yfir þá starfsemi sem markaðseftirlitsyfirvöld stunduðu í COVID-19 kreppunni til að tryggja að vörurnar sem markaðssettar voru í baráttunni við heimsfaraldurinn væru öruggar.

Þróun þessara tveggja áfangagagna fór fram í nánú samstarfi við markaðseftirlitsyfirvöld og aðferðin sem notuð var var staðfest í allri aðgerðinni (bæði á fundinum og í gegnum Wiki-verkvanginn).

Í upphafsáfangu verkefnisins var lögð áhersla á að afla eins mikillar upplýsinga og hægt var frá markaðseftirlitsyfirvöldum.

Þessu markmiði var náð með því að bjóða öllum markaðseftirlitsyfirvöldum sem tóku þátt að svara netkönnun og með því að skipuleggja einstaklingsviðtöl við þá til að einbeita sér að sérstökum áskorunum þeirra og reynslu.

Gangsetningarfundurinn (KoM) var notaður til að ná yfir aðgerðina og koma sér saman um helstu áherslur og áskoranir til að takast á við. Byggt á umræðum og niðurstöðum sem skilgreindar voru á KoM, byrjaði verkefnishópurinn að þróa kreppustjórnunaraðferð. Nálgunin var frekar rædd og þróuð ásamt markaðseftirlitsyfirvöldum sem tóku þátt í aðgerðinni. Millifundirnir voru mikilvæg tímamót þar sem aðferðir og áfangagögn voru samþykkt. Umræður um ályktanir fóru fram á lokafundinum (sem var síðasta tækifæri markaðseftirlitsyfirvalda til að deila athugasemdum sínum í eigin persónu). Hins vegar var endurgjöf og athugasemdum frá markaðseftirlitsyfirvöldum einnig safnað í gegnum Wiki-verkvanginn eftir lokafundinn til að tryggja að áfangagögn væru eins ítarleg og tæmandi og mögulegt er.

Mynd 1 - Áfangar vinnuaðferðarinnar

2.2.1 Þróun leiðbeiningarskjals

Leiðbeiningarskjalið inniheldur og lýsir þeim þáttum sem þarf til að halda innri mörkuðum ESB öruggum í undantekningar- og kreppuáðstæðum. Skjalið sýnir þá nálgun sem þróuð var með markaðseftirlitsyfirvöldum sem tóku þátt um hvernig megi búa sig betur undir kreppu og hvernig eigi að takast á við hana þegar hún kemur upp.

Fjórir megináfangar voru skilgreindir og hver þeirra þróaður í smáatriðum:

- 1) viðbúnaður;
- 2) fyrir kreppu;
- 3) kreppuviðbrögð;
- 4) eftir kreppu.

Mynd 2 - Áfangar hættuviðbúnaðar og -stjórnunarnálgunar

Leiðbeiningarskjalið inniheldur lista yfir ábendingar og bestu starfsvenjur fyrir markaðseftirlitsyfirvöld til að hafa í huga þegar þau þróa eigin kreppuáætlanir. Ennfremur inniheldur það kafla um hvernig eigi að stjórna samevrópskri kreppu, hvaða töl eru í boði fyrir markaðseftirlitsyfirvöld til að hafa samskipti og samvinnu á vettvangi ESB, og tillögur um hvernig markaðseftirlitsyfirvöld og framkvæmdastjórn Evrópubandalagsins geta bætt þetta ferli enn frekar. Fræðilegu nálguninni var beitt og hún fullgilt með þremur tilviksrannsóknnum (raunveruleg dæmi auðkennd og upplifuð af þátttöku markaðseftirlitsyrvalda).

- Tilviksrannsókn 1. COVID-19 kreppan og nánar tiltekið veldishækkun eftirspurnar eftir persónuhlífum (PPE) og öðrum tengdum vörum.
- Tilviksrannsókn 2. Flugeldakreppa á gamlárskvöld var dæmi um kreppu utan afgreiðslutíma. markaðseftirlitsyfirvöldum var tilkynnt, daginn fyrir gamlárskvöld, að 300 gallaðar vorur væru á þeirra mörkuðum. Þau þurftu að vara neytendur við og upplýsa þá um að nota ekki vörurnar.
- Tilviksrannsókn 3. Gastækjakreppa var dæmi um kreppu með óþekktu orsök. Kvartanir bárust markaðseftirlitsyfirvöldum vegna gasleka tengdum gastækjum sem almennt voru seld á markaði og víða aðgengileg bæði fyrir veitingarekstur og

til heimilisnota. Stöðluðu prófanirnar sem gerðar voru sýndu ekki vísbendingar um neina galla, svo það var flókið fyrir markaðseftirlitsyfirvöld og önnur yfirvöld sem hlut eiga að máli að finna upptök málsins.

Þetta áfangagagn var þróað út frá:

- **Viðtöl við markaðseftirlitsyfirvöld.** Þær upplýsingar sem miðlað var í viðtölunum, sérstaklega varðandi lærdóma og leiðir til að búa sig betur undir komandi kreppur, voru teknar til greina við þróun leiðbeiningarskjalsins.
- **Umsagnir sem bárust á fundum í tengslum við aðgerðina.** Forgangsröðun og hagsmunir sem markaðseftirlitsyfirvöld lýstu á KoM og fyrsta millifundinum voru höfð til hliðsjónar við gerð leiðbeiningarskjalsins. Á öðrum millifundi kynnti verkefnishópurinn þá hættuviðbúnaðar- og stjórnunaraðferð sem hafði verið þróuð (byggt á þremur tilviksrannsóknnum). Á lokafundinum var lokaútgáfa skjalsins kynnt og frekari endurgjöf frá markaðseftirlitsyfirvöldum var felld inn í textann.
- **Sérniðin Wiki-samráð.** Verkefnahópurinn hóf Wiki-samráð til að safna viðbrögðum frá markaðseftirlitsyfirvöldum.

2.2.2 Þróun á „Aðgerðir markaðseftirlitsyrvalda í COVID-19“ áfangagagni

Markmiðið með „Aðgerðir markaðseftirlitsyrvalda í COVID-19“ áfangagagninu var að draga saman helstu áskoranir sem markaðseftirlitsyrvöld stóðu frammi fyrir og nálgun þeirra við hættuviðbúnað og -stjórnun á meðan COVID-19 heimsfaraldurinn stóð yfir. Skýrslan inniheldur lærdóm markaðseftirlitsyrvalda og bestu starfsvenjum sem safnað hefur verið.

Til að skilja helstu áskoranir sem markaðseftirlitsyrvöld standa frammi fyrir og reynslu þeirra í tengslum við COVID-19 kreppuna, söfnuðu verkefnishópar og tæknisérfræðingar upplýsingum í gegnum:

- **netkönnun** sem sett var af stað í upphafi verkefnisins;
- **einstaklingsviðtöl** skipulögð við markaðseftirlitsyrvöld til að safna upplýsingum um einstaka reynslu þeirra - 9 af 12 markaðseftirlitsyrvöldum sem tóku þátt svöruðu boðinu sem verkefnishópurinn sendi og voru tekin viðtöl;
- umræður á fundum í tengslum við aðgerðina.

Helsta áskorunin sem stóð frammi fyrir meðan á COVID-19 heimsfaraldurinum stóð var að tryggja að vörurnar, eins og persónuhlífar (andlitsgrímur) og handspritt, sem settar voru á markað væru öruggar. Vegna fordæmalausrar aukningar á eftirspurn eftir slíkum vörum reyndi mikill fjöldi rekstraraðila að þjónusta hana, jafnvel þó að þeir hefðu kannski ekki verið hæfir eða vottaðir. Þetta leiddi til þess að eftirlíkingar og/eða óöruggar vörur voru settar á markað. Á meðal þeirra aðgerða

sem markaðseftirlitsyrvöld framkvæmdu á fyrsta ári COVID-19 heimsfaraldursins má nefna:

- Upplýsingaherferðir um gildandi kröfur og samskipti við rekstraraðila til að veita ráðgjöf um vörumál sín. Þetta gæti verið krefjandi, þar sem nokkur markaðseftirlitsyrvöld höfðu ekki nægt fjármagn (og stundum sérfræðipækkingu) til að takast á við aukningu fyrirspurna frá rekstraraðilum.
- Samskipti við almenning um vörur tengdar heimsfaraldri. Ein af áskorunum var að stjórna samskiptum við fjölmiðla. Á krepputímum er mikilvægt að skipa talsmann sem veit hvaða upplýsingum ber að miðla og getur verið rödd yfirvaldsins.
- Samvinna og samskipti við önnur yfirvöld (td tollayfirvöld) og önnur markaðseftirlitsyrvöld innan landsins og í öðrum aðildarríkjum. Mismunurinn á innlendum samskiptareglum sem samþykktar voru - til dæmis í tengslum við ákveðnar gerðir persónuhlífa (stundum framleiddar samkvæmt styttri prófunarreglum) - skapaði nokkrar áskoranir vegna þess að þær gerðu kleift að setja vörur á markaði í sumum aðildarríkjum en ekki annarra. Hins vegar spiluðu samræmdar aðgerðir, eins og CASP Corona 2020 verkefnið sem var hleypt af stokkunum af DG JUST og evrópska nýsköpunarráðinu og framkvæmdaskrifstofu lítilla og meðalstórra fyrirtækja (EISMEA), lykilhlutverk við að skiptast á reynslu og bestu starfsvenjum við önnur markaðseftirlitsyrvöld um nauðsynjavörur meðan á heimsfaraldurinum stóð.

Listi yfir bestu starfsvenjur og lærdóma sem fengust voru var innifalinn í áfangagögnum.

3. Ályktanir og ráðleggingar

3.1 Almennar niðurstöður

Hættuviðbúnaður og -stjórnun var mikilvægur vettvangur fyrir markaðseftirlitsyfirvöld. Það gerði þeim kleift að ræða áskoranirnar sem stóðu frammi fyrir í COVID-19 kreppunni og að hugleiða hvernig hægt væri að búa sig betur undir hugsanlegar kreppur í framtíðinni. Þessum niðurstöðum var safnað saman í skýrslu sem gaf yfirlit yfir aðgerðir markaðseftirlitsyfirvalda í COVID-19 kreppunni, samantekt á upplýsingum sem markaðseftirlitsyfirvöld deila um þessar aðgerðir og lista yfir bestu starfsvenjur sem komu fram í viðtölum við markaðseftirlitsyfirvöld og fundum í tengslum við aðgerðir.

Ennfremur var þróuð nálgun við hættuviðbúnað og -stjórnun til að hjálpa markaðseftirlitsyfirvöldum að halda innri mörkuðum ESB öruggum á krepputímum. Þessi nálgun er

kjarninn í leiðbeiningarskjalinu (sem miðar að því að veita markaðseftirlitsyfirvöldum leiðbeiningar og ráðleggingar um hvenær eigi að setja upp eða fínstilla eigin tól, ferla og kreppuáætlanir). Það sem telst kreppa fyrir eina stofnun getur mögulega ekki verið kreppa fyrir aðra. Þess vegna ættu hver markaðseftirlitsyfirvöld að þróa sérsniðna kreppuáætlun sem hæfir skipulagi þeirra, ferlum og menningu best. Samt sem áður var samið við markaðseftirlitsyfirvöld sem tóku þátt og afmarkað í leiðbeiningarskjalinu um suma sameiginlegu þættina sem þarf að kanna til að búa sig betur undir eða stjórna kreppu.

3.2 Lærdómur

Í einstaklingsviðtölunum voru markaðseftirlitsyfirvöld beðin um að deila lærdómnum sem þeir höfðu lært þegar þau brugðust við COVID-19 kreppunni. Viðbrögðin sem markaðseftirlitsyfirvöld deildu voru rædd frekar á millfundunum. Sumir af helstu lærdómum sem markaðseftirlitsyfirvöld hafa dregið (sem hægt er að beita þegar bæta áætlanir um og nálganir við stjórnun framtíðarkreppu) eru taldir upp hér að neðan.

Hröð viðbrögð. Það er mjög mikilvægt að taka skjótar ákvarðanir og bregðast skjótt við til að draga úr hættunni sem stafar af kreppu. Því betur sem stofnun er undirbúin fyrir kreppu, því hraðari eru viðbrögðin.

Tengslanet. Mikilvægt er að styrkja bæði innra (innan lands) og ytra (annarra landa) tengslanet markaðseftirlitsyfirvalda. Skjót stofnun vinnuhópa, eins og CASP Corona 2020 eða stjórnsýslusamstarfshópa (AdCos), hjálpaði til við að styðja við starf markaðseftirlitsyfirvalda í tengslum við kreppuna. Þessar aðgerðir auðvelda samskipti og aðlögun við önnur markaðseftirlitsyfirvöld og framkvæmdastjórn Evrópubandalagsins, sem getur verið krefjandi á krepputímum. Sem dæmi nefndu nokkur markaðseftirlitsyfirvöld að þau ættu í erfðleikum með að túlka tilmæli (ESB) 2020/403¹. Bætt samstilling við önnur markaðseftirlitsyfirvöld og framkvæmdastjórn Evrópubandalagsins um hvernig eigi að túlka tilmælin, hefði getað stuðlað að samræmdri framkvæmd þeirra.

Sérfræðingur á sérsviði. Ef úrræði leyfa er gagnlegt að hafa sérfræðinga á tilteknum sviðum innan markaðseftirlitsyfirvalda til að einbeita sér að tilteknum vörum. Að biðja um þjónustu utanaðkomandi sérfræðings getur hjálpað þegar ekki eru til innri úrræði sem geta veitt sérfræðipækkingu á tilteknu sérsviði.

Seigla. Stofnanir, þar á meðal markaðseftirlitsyfirvöld, þurftu að sýna töluverða seiglu og þurftu að vera fær um að laga sig að nýjum og krefjandi aðstæðum. Markaðseftirlitsyfirvöld einbeittu sér aðallega að markaðseftirliti á netinu vegna þess að verslunum var lokað. Hins vegar þróuðu mörg markaðseftirlitsyfirvöld aðeins getu til að framkvæma markaðseftirlit á netinu nokkrum mánuðum áður en kreppan braust út. Önnur áskorun var að þurfa fljótt að koma upp upplýsingatækneti sem gerði fólki kleift að vinna í fjarvinnu. Þær endurbætur sem gerðar voru í kjölfarið sýna hvernig hægt er að breyta kreppu í tækifæri.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H0403&from=EN>

3.3 Ráðleggingar

Út frá umræðum á fundum vegna aðgerðarinnar voru mótaðar nokkrar tillögur.

Fyrir staðbundin yfirvöld

Uppgötvíð atvik snemma. Ef kreppa greinist mjög snemma er auðveldara að bregðast við og auðveldara að draga úr áhrifum hennar. Af þessum sökum er afar mikilvægt að menning stofnunarinnar geri starfsmönnum úr öllum stéttum kleift að tilkynna hvers kyns atvik sem uppgötvast, jafnvel þó að það hafi ekki strax alvarleg áhrif á stofnunina. Reglulegt eftirlit með því sem tilkynnt er með þeim tól sem framkvæmdastjórn Evrópubandalagsins (Öryggisgáttin, Neytendaöryggisnetið, Stjórnsýslusamstarfshópar) býður upp á getur hjálpað til við að greina atvik sem aðrir hagsmunaaðilar hafa tilkynnt á frumstigi. Notkun tólanna sem framkvæmdastjórn Evrópubandalagsins hefur þróað er einnig áhrifarík til að draga athyglina af hugsanlegum vandkvæðum sem gætu leitt til kreppu.

Kreppuáætlun. Þegar kreppa kemur upp er of seint að byrja að þróa kreppuáætlun. Markaðseftirlitsyfirvöld ættu að þróa sína eigin hættuáætlun á viðbúnaðarstigi, þegar meiri tími er til staðar til að undirbúa sig fyrir atburði sem hafa ekki enn gerst. Kreppuáætlun ætti einnig að innihalda samskiptastefnu og áætlun um þátttöku hagsmunaaðila.

Samskipti við önnur markaðseftirlitsyfirvöld, framkvæmdastjórn Evrópubandalagsins og hagsmunaaðila.

- Tilnefna skal tengiliði sem bera ábyrgð á að miðla og skiptast á viðeigandi upplýsingum við framkvæmdastjórn Evrópubandalagsins og önnur markaðseftirlitsyfirvöld reglulega. Þessir yfirmenn ættu einnig að tryggja að lykilupplýsingar og niðurstöður séu tilkynntar innbyrðis (innan markaðseftirlitsyfirvalds).
- Nota ætti núverandi verkvanga, eins og Wiki rýmin sem DG JUST hefur sett upp fyrir CSN neytendaöryggisnetið og RAPEX-tengiliði til að skiptast á viðkvæmum og brýnum upplýsingum sem tengjast kreppum á skjótan hátt.
- Viðeigandi hagsmunaaðilar ættu að vera með frá upphafi; Gera ætti lista yfir hagsmunaaðila á frumstigi.
- Skiptast ætti á niðurstöðum og þekkingu ekki aðeins á milli markaðseftirlitsyfirvalda, heldur einnig við vísindamenn og rannsakendur, til að leggja fram vísindaleg gögn þegar framkvæma þarf áhættumat eða grípa til ráðstafana.

Dragið lærdóm og biðjið um endurgjöf. Í lok hvers kyns kreppu ætti að meta nálgunina sem notuð var og setja saman lista yfir lærdóma. Þetta ber að hafa í huga við endurbætur á kreppuáætluninni og viðbúnaðar- og stjórnumaráætluninni. Að safna endurgjöfum frá öðrum markaðseftirlitsyfirvöldum og framkvæmdastjórn Evrópubandalagsins getur verið gagnlegt þegar metin er nálgun og skilgreind tækifæri til úrbóta.

Fyrir evrópsk yfirvöld

Lagarammi. Sérniðnar áðleggingar og aðrar bindandi og óbindandi aðgerðir eru gagnlegar og nauðsynlegar í samevrópskri kreppu þar sem þær stuðla að því að veita aðildarríkjum og markaðseftirlitsyfirvöldum samræmda stefnu til að fylgja. Gangið úr skugga um að tilmælin séu skýr svo að mismunandi aðilar sem nota þær túlki þær á sama hátt. Að gefa út meðfylgjandi leiðbeiningarskjal um hvernig eigi að túlka tilmæli gæti hjálpað til við að tryggja að allir aðilar innleiði þau á réttan hátt.

Fyrir neytendur og rekstraraðila

Tilkynna vandamál eða atvik. Neytendur og rekstraraðilar ættu að tilkynna öll öryggisvandamál sem upp koma við tiltekna vöru til viðkomandi markaðseftirlitsyfirvalda². Þetta gerir markaðseftirlitsyfirvöldum kleift að sannreyna hvort atvik sé stakur þáttur eða hvort það sé líklegt til að endurtaka sig og meta áhættuna sem því fylgir.

² Neytendur geta einnig tilkynnt vörugalla í upplýsinga- og samskiptakerfi um markaðseftirlit (ICSMS).

1. Hvað er CASP?

Samræmd starfsemi um öryggi vöru (CASP) gerir markaðseftirlitsyfirvöldum aðildarríkja innan Evrópusambandsins (ESB)/Evrópska efnahagssvæðisins (EES) kleift að vinna saman til að efla öryggi vara sem settar eru á innri markað ESB.

Aðgerðir þvert á vöruflokka

(HA) bjóða upp á vettvang fyrir markaðseftirlitsyfirvöld til að skiptast á hugmyndum og góðum viðskiptaháttum. Undir leiðsögn tæknisérfræðings eru þróaðar sameiginlegar nálganir, ferli og verkfæri til markaðseftirlits.

Sértækar aðgerðir sem tengjast tilteknum Aðgerðir þvert á

vöruflokka (HA) prófa mismunandi tegundir vara sem gætu stofnað öryggi neytenda í hættu. Vörurnar eru valdar og þeim safnað saman af viðkomandi markaðseftirlitsyfirvöldum og þær eru prófaðar með prófunaráætlun sem var samþykkt í sameiningu.

Blandaðar aðgerðir

greiða fyrir láréttum samræðum og sér um prófunarherferðir. Niðurstöðurnar eru notaðar til að þróa sameiginlega nálgun og aðferðafræði.

CASP 2021 felur í sér þrjár hliðstæðar aðgerðir, fimm sértækar aðgerðir sem tengjast tilteknum vörum og eina blandaða aðgerð. Viðkomandi markaðseftirlitsyfirvöld gerðu forval á þessum vörum í samráði við Stjórnarsvið réttinda og neytenda hjá framkvæmdastjórninni (DG JUST).

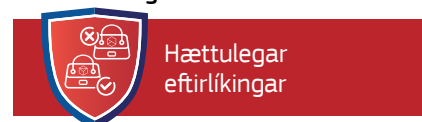
Hliðstæðar aðgerðir (HAs)

Sértækar aðgerðir sem tengjast tilteknum vörum (PSAs)

Blönduð aðgerð

Hlutverk og ábyrgð

EISMEA

- Samningsyfirvald – hefur umsjón með stjórnslutengdum samskiptum við verktaka af hálfu Stjórnarsviðs réttinda og neytenda hjá framkvæmdastjórninni (DG JUST)
- Hefur eftirlit með og samþykkir allar samningsbundnar afhendingar

Verktakinn EY/Pracsis

- Hefur umsjón með innleiðingu og skipulagningu aðgerðanna
- Veitir tæknilegan og stoðbyggðan bakgrunn
 - Ber ábyrgð á tilkynningu, samskiptum og dreifingu niðurstaðna

Markaðseftirlitsyfirvöld aðildarríkja ESB/EES

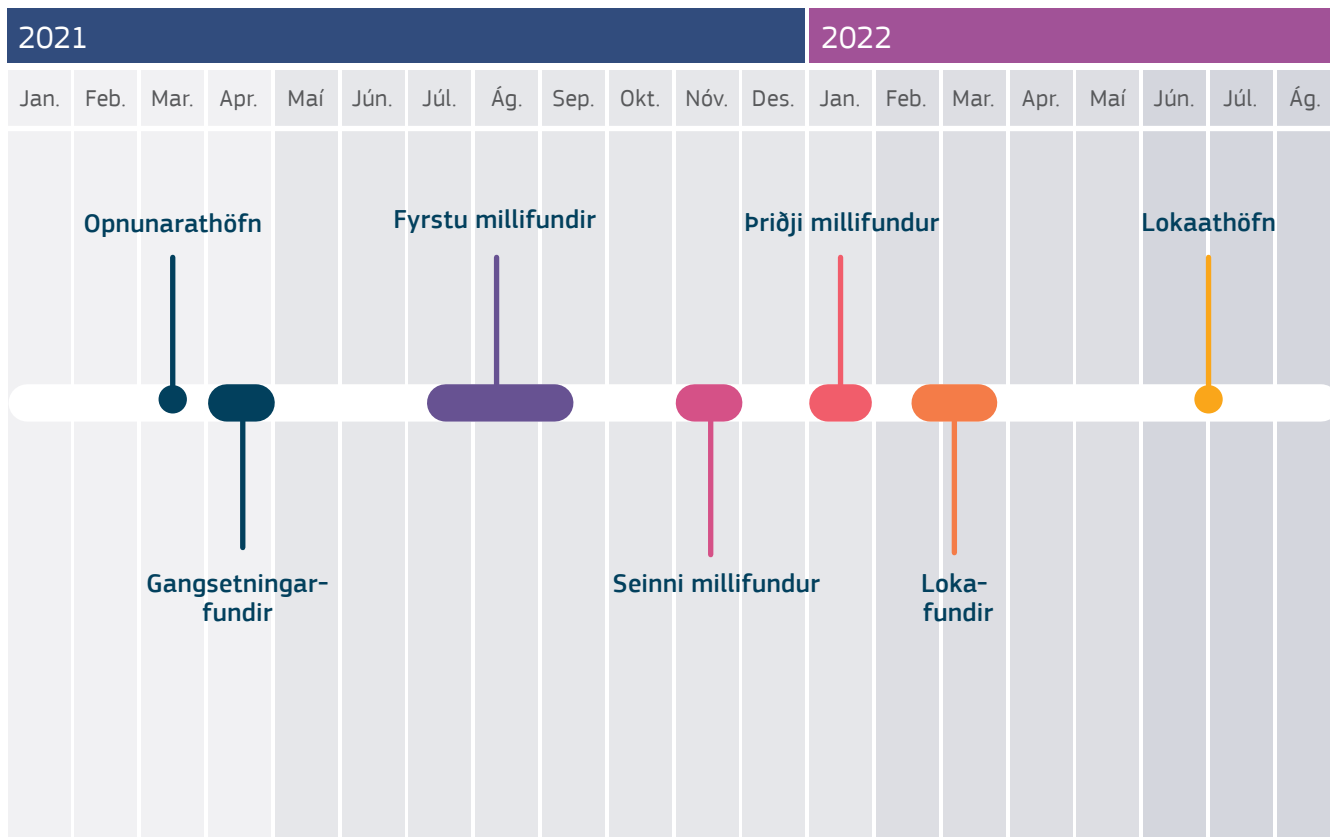
Tæknisérfræðingur (einn fyrir hverja hliðstæða aðgerð)

- Veitir markaðseftirlitsyfirvöldum tæknilegar ráðleggingar og leiðsögn
- Aðstoðar við drög að úrtaks- og prófunaráætlun og velur hagstæðustu prófunarstofuna
- Greinir niðurstöður og hjálpar til við að meta áhættu og leggur til ráðleggingar

DG JUST

- Hefur eftirlit með áætlanagerð og framkvæmd CASP-verkefna
- Tryggir forystu í verklegum aðgerðum, stjórnun þeirra og innleiðingu
- Aðstoðar markaðseftirlitsyfirvöld og veitir þeim leiðsögn

2. Vinnuáætlun hliðrænna aðgerða

Próun samskiptaáætlunar | **Samskiptaverkefni (innri samskipti á Wiki, gerð utanaðkomandi samskiptaefnis)**

UPPHAF	FRAMKVÆMD	TILKYNNING	YTRI SAMSKIPTI
Gagnarannsókn	Frekari rannsóknir á umfjöllunarefnum skilgreindar á gangsetningarfundum	Lokafundur - lokaniðurstöður kynntar	Gangsetning miðlunarherferðar
Upphaflegar ályktanir dregnar	Endanleg staðfesting á aðferðum aðgerðarinnar	Staðfesting og umræða um lærdóm	
Fínstilling markmið	Millifundir haldnir, inntak samþætt	Drög að lokaskýrslum	
Gangsetningarfundur - betrubæting á nálgunum	Frágangur vinnu/leiðbeiningaskjölum og framleiðsla á verkfærum til að miðla þekkingu	Miðlun	Mat á áhrifum

3. Yfirlit yfir nálgun hliðstæðra aðgerða

0

Forferli CASP

- DG JUST hélt fund til að velja viðfangsefni sem varða sameiginlega hagsmunumarkaðseftirlitsfirvalda.
- Hliðstæðar aðgerðir CASP 2021 voru valdar með samráði á vegum DG JUST og endurspeglar núverandi áhuga á markaðseftirliti á netinu, áhættumatsaðferðum og hættustjórnun.

1

Gagnasöfnun og greining

- Með því að nota ýmis verkfæri, svo sem kannanir, viðtöl og gagnarannsóknir, safnaði verktakinn nauðsynlegum bakgrunnsupplýsingum.
- Niðurstöðurnar voru greindar til að skilgreina þarfir, eyður og áskoranir.
- Markmið og vinnuáætlun verkefnisins voru finnstilt og deilt á innri Wiki-vettvangnum samhliða niðurstöðum fyrstu rannsóknarinnar.

4

Niðurstöður, ráðleggingar og tilkynningar

- Á lokafundunum staðfestu markaðseftirlitsyfirvöld endanlega útgáfu viðkomandi skjala og ræddu lærdóma og mögulega innsýn í hverja hliðstæða aðgerð.
- Vinnu-/leiðbeiningaskjöl og önnur verkfæri til að miðla þekkingu eru veitt öllum yfirvöldum til að hjálpa til við að koma lærdómnum í framkvæmd.

3

Millifundir

- Á tveimur millifundum var framvinda hvernar aðgerðar kynnt og markaðseftirlitsyfirvöld komust lengra með hinar ýmsu leiðbeiningar með aðstoð viðkomandi sérfræðings á sviðinu.
- Vegna þess hve viðfangsefnið er flókið var haldinn þriðji millifundurinn fyrir markaðseftirlit á netinu.

2

Gangsetningarfundir

- Markaðseftirlitsyfirvöld sem tóku þátt ræddu markmiðin og verkefni til afhendingar á gangsetningarfundi hvernar hliðstæðrar aðgerðar.
- Nálgunin var betrubætt frekar byggt á gagnarannsóknnum og gagnasöfnun.
- Í kjölfar fundarins var vinnuskjölum deilt á Wiki-vettvangnum þar sem markaðseftirlitsyfirvöldum gafst kostur á að skiptast á skoðunum.

5

Ytri samskipti

Ytri samskiptum var hleypt af stokkunum á lokaviðburðinum sem markar upphaf 2–3 vikna langrar samevrópskrar upplýsingaherferðar.

Verkfæri

Lokaskýrslur voru gerðar fyrir hverja hliðstæða aðgerð og fyrir CASP 2021 verkefnið í heild sinni. Þær eru aðgengilegar á öllum opinberum tungumálum ESB, auk norsku og íslensku, og hefur verið dreift til allra markaðseftirlitsfirvalda.

Hljóð- og myndskaið sem draga saman niðurstöður CASP 2021 verkefnisins voru framleiddar.

Rásir

Efni er miðlað með:

- [Vefsvæði Öryggisgáttar](#)
- [Vefsvæði EC CASP](#)
- [Samfélagsmiðlum réttinda- og neytendasviðs hjá framkvæmdastjórninni \(DG JUST\)](#)
- Samskiptarásum markaðseftirlitsvalda hvers lands
- Viðkomandi fjölmiðlum og öðrum hagsmunaaðilum.

FRAMKVÆMDASTJÓRN EVRÓPUSAMBANDSINS

Directorate-General for Justice and Consumers

Directorate Consumers

Unit E.4 Product Safety and Rapid Alert System

Email: JUST-RAPEX@ec.europa.eu

Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins ber ekki ábyrgð á neinum afleiðingum sem stafa af endurnotkun þessarar útgáfu.

© Evrópusambandið, 2022.

Endurnotkunarstefna skjala framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins er framkvæmd á grundvelli ákvörðunar framkvæmdastjórnarinnar 2011/833/ESB frá 12. desember 2011 um endurnotkun skjala framkvæmdastjórnarinnar (Stjt. ESB L 330, 14.12.2011, bls. 39). Endurnotkun þessa skjals er heimil, nema annað sé tekið fram, samkvæmt Creative Commons Attribution 4.0 (CC-BY 4.0) notendaleyfi (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Það þýðir að endurnotkun er leyfð að því gefnu að uppruna sé getið og allar breytingar tilgreindar.

Fyrir notkun eða afritun efnispáttá sem ekki eru í eigu Evrópusambandsins gæti þurft að leita leyfis hjá viðkomandi réttihöfum.

Upplýsingar um Evrópusambandið á öllum opinberum tungumálum ESB er að finna á Evrópuvefnum:

https://europa.eu/european-union/index_en

Publications Office
of the European Union

Lúxemborg Útgáfuskrifstofa Evrópusambandsins, 2022

PDF ISBN 978-92-76-51944-7 doi: 10.2838/600641 D5-01-22-327-IS-N